

Vývoj legislatívneho rámca v PZP motorových vozidiel

Článok sa venuje stručnému popisu vývoja povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel od základnej normy definujúcej toto poistenie v roku 2001, ktorá zmenila nielen samotnú formu tohto poistenia ale aj celý systém jeho fungovania.

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 4. 9. 2001 zákon č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov a garančného fondu.

Účelom zákonnej úpravy poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ochrana obetí dopravných nehôd. Obete dopravných nehôd sú odškodňované prostredníctvom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako aj prostredníctvom sociálneho poistenia.

Nový zákon o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla priniesol veľa výhod pre účastníkov cestnej premávky:

- skvalitnenie poskytovaných služieb motoristom,
- zvýšenie ochrany práv obetí dopravných nehôd a to najmä zavedením priameho nároku poškodeného voči poisťovateľovi
- vytvorenie konkurenčného prostredia ako regulátora kvality likvidácie poistných udalostí,
- zavedenie systému bonus - malus, ktorý bude zohľadňovať škodovosť motoristov,

- pokles dopravnej nehodovosti v dôsledku motivácie motoristov v systéme bonus - malus,
- možnosť pre motoristov dojednať spolu s poistením zodpovednosti aj iné poistenia viažuce sa na motorové vozidlo za výhodnejších podmienok (napr. havarijné poistenie),
- dosiahnutie súladu našej právnej úpravy tohto poistenia s právnou úpravou v štátoch Európskej únie, čo bude mať za následok zjednodušenie procesu odškodnenia obetí dopravných nehôd v medzinárodnom meradle.

Zákon č. 381/2001 Z. z., o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prešiel viacerými novelizáciami slúžiacimi na odstránenie chýb, ktoré sa vyprofilovali počas štyroch rokov jeho aplikácie. Prehľad jednotlivých právnych noriem, ktoré menili časti tohto zákona uvádza nasledujúci prehľad:

- Zákon č. 95/2002 Z. z., zákon o poisťovníctve v znení neskorších predpisov, ktorý rešpektuje smernice európskej únie a približuje poistné právo Slovenskej republiky bližšie k právu Európskej únie;
- Zákon č. 99/2003 Z. z., z 27. februára 2003, ktorým sa dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 95/2002 Z. z.;

- Zákon č. 430/2003 Z. z., z 19. septembra 2003, ktorým sa dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 595/2003 Z. z., zákon o dani z príjmu v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 186/2004 Z. z., z 12. marca 2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 95/2002 Z. z., o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 430/2003 Z. z., a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon č. 645/2004 Z. z., z 26. októbra 2004 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 95/2002 Z. z., o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 747/2004 Z. z., z 2. decembra 2004 o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon č. 91/2005 Z. z., z 9. februára 2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z. z., o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov;
- novela zákona č. 188/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení

Tabuľka 1: Prehľad zmien, ktoré priniesla novela zákon č. 430/2003 Z.z.

Zmeny s účinnosťou od 1. 11. 2003

1. zavedenie trojmesačnej lehoty pre likvidáciu škodovej udalosti
2. vytvorenie informačného strediska
3. zánik poistenia zodpovednosti pri tzv. odhlásení motorového vozidla na dopravnom inšpektoráte
4. rozšírenie rozsahu poistenia zodpovednosti
5. Zelená karta
6. zmena pri vydávaní dokladu o škodovom priebehu poistenia zodpovednosti
7. ochrana osobných údajov
8. regresný nárok voči poisťovni
9. zvýšenie sankcií pre vodičov za porušenie zákona
10. plnenie z poisteného garančného fondu
11. zrušenie regulácie poistného od 1.1.2004
12. vymenúvanie likvidačných zástupcov
13. zavedenie náhradného poistného plnenia z poistného garančného fondu
14. stanovenie rozhodného práva pre poskytnutie poistného plnenia
15. územný rozsah poistenia zodpovednosti

Zmeny s účinnosťou od 1. 1. 2004

Zmeny s účinnosťou od 1. 5. 2004

Zdroj: zákon č. 430/2003 Z. z.

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Novelizácia č. 99/2003 Z. z., zákona č. 381/2001 Z. z. priniesla zmenu zákona o poistení zodpovednosti, ktorá spočíva v zavedení nového dôvodu zániku poistenia formou možnosti dočasného vyradenia z cestnej premávky. Prijatie novely umožňuje vlastníkom motorových vozidiel, ktorí v určitom období roka resp. v dlhšom období nepoužívajú svoje auto dočasne vyradiť motorové vozidlo z cestnej premávky.

Ďalšou, v poradí už tretou, prijatou novelou zákona č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je zákon č. 430/2003 Z. z. Novela vznikla ako potreba reagovať na praktické skúsenosti plynúce z aplikácie povinne zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla na Slovensku a zosúladenie zákona č. 381/2001 Z. z., so

Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/EC (4. smernicou o poistení motorových vozidiel).

Zákon č. 430/2003 Z. z., zahŕňa v sebe celkovo tri etapy, ktoré sú rozdelené podľa nadobúdania ich účinnosti (od 1. 11. 2003, od 1. 1. 2004 a od 1. 5. 2004).

Zákonom č. 91/2005 Z. z. pribudla do zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla povinnosť pre poisťovne zverejňovať sadzby povinného zmluvného poistenia najneskôr do 31. októbra kalendárneho roka. Zároveň novela stanovuje zriadenie centrálného povinného registra škôd hradených z povinného zmluvného poistenia, čím by sa malo docieľiť zredukovanie neodhalených poistných podvodov. Novela zákona o povinnom zmluvnom poistení nadobudla účinnosť od 1. apríla 2005.

15. 3. 2006 bola v parlamente prijatá novela zákona č. 188/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za

škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Cieľom novely je zamedziť klientovi zmenu poisťovne, počas poistného obdobia, nezaplacením poistného, prípadne splátky poistného na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ak by nezaplatil poistné, resp. splátku poistného, mal by byť povinný sa opäť poistiť v doterajšej poisťovni až do konca poistného obdobia.

Novela ďalej mení systém platenia príspevkov Slovenskej kancelárií poisťovateľov a to formou ročného príspevku, pozostávajúceho zo štvrtročných príspevkov určených percentuálnym podielom podľa počtu poistených motorových vozidiel s tým, že zhromaždenie členov môže rozhodnúť o inom spôsobe určenia výšky príspevku.

DENISA DOBROČANOVÁ
EU BA, katedry poisťovníctva